

MEMORIAL
General Marii Wittek

AK
Radom. Koles
inspektorat
SANOCMIERZ

GYURKOVICH TERESA

I II v. PFEIFFER
ps. "EWA"

602/wsk

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

GYURNOVIČH

TERESA

602/WSK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa ✓

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora ✓

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja ✓

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] —

VI. Fotografie ✓

T/11 Relacja

- relacja własna, 1997, druk + rysy, k. 1, s. 1

TERESA GYURKOVICH

Urodziłam się 18 marca 1923 roku we Lwowie. Matka Zofia z Szostakiewiczów, Ojciec Ludomił Gyurkovich - inż. arch.

Mój obecny adres: 27-600 Sandomierz

Wysztalcenie średnie ogólnokształcące. Do 1939 roku uczęszczałam do Liceum Sióstr Urszulanek we Lwowie. Od początku wojny mieszałam wraz z Rodzicami w Sandomierzu (ul. Kościuszki 10), gdzie przez dwa lata uczęszczałam na komplety tajnego nauczania p. Domagaliny i p. Steckiej. Na komplecie nie było nas więcej niż 10 osób. Wykłady odbywały się przeważnie u Państwa Wolaków (w domu za kościołem Św. Jakuba) oraz przy ul. Kościuszki 10 (u moich Rodziców). W tych obu miejscach była matura pisemna i ustna. Miałam wyjątkowe szczęście, jeżeli chodzi o kompetencje, umiejętności, wiedzę i patriotyzm wykładowców: p. Domagalina (j. polski), p. Stecka (historia), p. Głęb (biologia), p. Grzybowska (propedeutyka filozofii), Ks. Józef Stepien - wybitny człowiek i pedagog (chemia, łacina, niemiecki i religia, Ks. Granat (religia), późniejszy profesor KUL-u. Otrzymałam Świadectwo Dojrzałości nr 4 Liceum Ogólnokształc. w Sandomierzu z datą 28.12.1944 r. Świadectwo to zostało zweryfikowane po wojnie przez Państwową Komisję Weryfikacyjną dla Legalizacji Wyników Tajnego Nauczania w Sandomierzu. W okresie od stycznia 1940 do sierpnia 1944 roku należałam do ZWZ, a następnie AK (Okręg Radomsko-Kielecki, Inspektorat Sandomierski, Obwód - Sandomierz). Zostałam zaprzysiężona w Sandomierzu przy ul. Kościuszki 10 przez Władysława Makowskiego pseud. "Pankracy" - pracownika Kancelarii AK. Otrzymałam pseudonim "Ewa". Przez cały okres mojej działalności byłam łączniczką Kancelarii, której kierownikiem była p. Maria Makowska pseud. "Kazimierz", a pracowali tam: moja Matka Zofia Gyurkovich ("Warta") i Władysław Makowski ("Pankracy") - brat p. Marii Makowskiej. Wykonywałam zwyczajne czynności łącznika: odbieranie zaszyfrowanej poczty z punktów kontaktowych i dostarczanie jej do Kancelarii lub Łączności 55 (do p. Ireny Pfeifferowej - pseud. "Jeż"), zabieranie (ale to nie wiele razy) z poczty korespondencji niemieckiej, aby można było zniszczyć wszelkie donosy oraz anonimy szkodzące Polakom i Żydom, wylawiać wiadomości o ewentualnym zagrożeniu i ostrzec ludzi. Tę korespondencję wydawał mi pracownik AK, który wcześniej na polecenie organizacji podpisał folkslistę, dzięki czemu mógł pracować na poczcie. Nie pamiętam jego nazwiska i pseudonimu i co się z nim działo później - narażał się ogromnie. Moim zadaniem było także ostrzeganie, bez względu na godzinę policyjną, gdy była taka potrzeba. Skrzynki kontaktowe mieściły się: przy ul. Mickiewicza (tam, gdzie obecnie jest parking za budynkiem nr 11) u starszych pań (sióstr) nazywały się chyba Rakowskie oraz w sklepie warzywnym p. Piłowej i p. Cybulskiej przy Rynku na Starym Mieście. Miałam także kontakty z p. Ireną Pfeiffer ("Jeż") z Łączności 55 i wyjątkowo z Leonem Torlińskim szefem Referatu II ("Czesław", "Kret"). Z Marią Piwko łączniczką Łączności 55 nie miałam oficjalnie kontaktu, ale wiem na pewno, że tak jak brat Adam Gyurkovich (obecnie zam. w Krakowie) była łącznikiem i została zaprzysiężona mimo, że miała tylko 16 lat. Oboje Posiadają Brązowy Krzyż Zasługi z Mieczami oraz Krzyż Armii Krajowej. Natomiast Srebrny Krzyż otrzymali: Zofia Gyurkovich ("Warta"), Władysław Makowski ("Pankracy"), Irena Pfeiffer ("Jeż") i Janina Piwkowa ("Anna").

Po wojnie wyszłam za mąż, rozeszłam się i ponownie wyszłam za mąż za Tadeusza Pfeiffera, z którym po wielu latach rozwiodłam się. Mam czworo dzieci: trzy córki i syna. Do dziś używam nazwiska panińskiego - Gyurkovich. Od dnia 1.10.1969 roku pracowałam w PTTK - BORT w Sandomierzu, skąd przeszłam na wcześniejszą emeryturę. Należałam do ZBOWiD -u (Tarnobrzeg). Obecnie jestem członkiem Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej (Okręg Tarnobrzeg, Koło w Sandomierzu)

Je posiadałam Brązowy Krzyż Zasługi z Mieczami oraz Krzyż Armii Krajowej. Teresa Gyurkovich.

12 Dokumenty dotyczące osoby relatora

- świadectwo dojrzałości, Sandomierz 1944 r., mps + rkp (kopie), k. 1, s. 1
- legitymacja nr 35981, Londyn 1949, mps (kopie), k. 1, s. 2
- legitymacja Urzęda Armii Krajowej nr 9915, mps (kopie), k. 2, s. 3-4, Londyn 1971
- zaświadczenie nr DK-9230/W, Warszawa 1972, mps (kopie), k. 1, s. 5
- legitymacja Urzęda Armii Krajowej nr 20002, Londyn 1979, mps (kopie), 2 egz, k. 2, s. 6-9
- legitymacja Urzęda Armii Krajowej nr 9915, Londyn 1949; legitymacja nr 151, odwołanie istn. w AK b. Orlingera Redonirko - Wielechowski; zaświadczenie nr DK-9230/W, Warszawa 1972, k. 1, s. 10 (kopie)

Kuratorium Okręgu Szkolnego w Kielcach

PAŃSTWOWA KOMISJA WERYFIKACYJNA

dla legalizacji wyników tajnego nauczania w Sandomierzu

Nr. 4.

Świadectwo dojrzałości

Liceum Ogólnokształcącego

Gyurkovich Teresa Jadwiga

urodzona dnia osiemnastego miesiąca maja 1923 roku
w Lwowie powiatu Lwów gminie rym.-katoł.

przedstawiła Państwowej Komisji Weryfikacyjnej, powołanej na podstawie zarządzenia Resortu Oświaty Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 23 sierpnia 1944 r. Nr. 5711-Sr. 44, przez Kuratorium Okręgu Szkolnego Kieleckiego pismem z dnia 22 listopada 1944 r. Nr. 89/44, dowody stwierdzające opanowanie materiału naukowego

Państwowego Liceum Ogólnokształcącego wydziału humanistycznego

Państwowa Komisja Weryfikacyjna, po zbadaniu przedłożonych dowodów, uznała Gyurkovich Teresę Jadwigę

za dojrzałego do studiów wyższych i wydała mu świadectwo dojrzałości Liceum Ogólnokształcącego wydziału humanistycznego

W Sandomierzu, dnia 28. XII. 1944 r.

Przewodniczący

Państwowej Komisji Weryfikacyjnej

[Signature]

Członkowie

Państwowej Komisji Weryfikacyjnej

[Signature]

[Signature]

[Signature]

Pieczęć Kuratorium

512-2

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

LEGITYMACJA Nr 35981.....

Stopień, imię, nazwisko Szer.....

PFLIFFER Terese.....

Pis: "Dwa - Wódz".....

Oddział A.....

Odznaczona została BRAZOWSKA

KRZYŻEM ZASŁUGI Z MIECZAMI

Podstawa: Dz. P. P. Nr 215 z 15.10.49.

Londyn, dnia 30. grudnia 1949 r.

[Handwritten signature]

512-3

**LEGITYMACJA
KRZYŻA ARMII KRAJOWEJ**

Nr.9915....

GENERALNY
1938
KAWACKIEJ

512-4

Nazwisko **GURKOWICH-PFEIFFER**

Imię **Teresa**

Pseudonim **"Magdalena"**

Przydział **Komenda Obwodu
Sandomierz.**

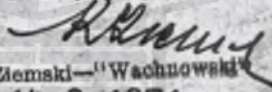
Odnaczony został

KRZYŻEM ARMII KRAJOWEJ

ustanowionym dnia 1 sierpnia 1966 roku
przez dowódcę A.K. gen. Tadeusza Bora-
Komorowskiego dla upamiętnienia wysiłku
żołnierza Polski Podziemnej w latach

1939 — 1945.
Przewodniczący

Podpis
Komisji Krzyża

K. Ziemiński — "Wachnowski"

Londyn, dnia **14.9.1971.**

ZAŚWIADCZENIE

Nr DK-9230/W

WARSZAWA

dnia 20.06. 1972.

512-5
Zaświadcza się, że
Obywatel

PFEIFFER Teresa.....
(nazwisko i imię)

c. Ludomiła.....
(imię ojca)

za udział
w walkach z hitlerowskim okupantem
w latach 1939-1945
został przez kompetentne władze
odznaczony

**BRĄZOWYM KRZYŻEM ZASŁUGI
Z MIECZAMI**.....

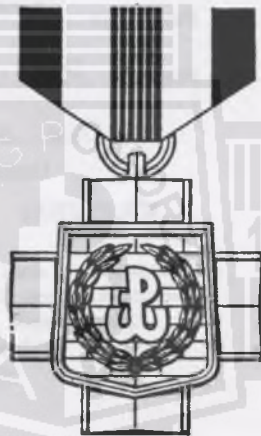

SZEF DEPARTAMENTU KADR MON

[Handwritten signature]

512-6

**LEGITYMACJA
KRZYŻA ARMII KRAJOWEJ**

Nr. 20002

FUNKCJA
GENERAL
ELŻBIETY ZAWACKIEJ

512-7

Nazwisko PFEIFFER
Imię Teresa
Pseudonim "Ewa" "Magdalena"
Przydział Oddz. A.K.

Obw. Sandomierz.
Odznaczony został

KRZYŻEM ARMII KRAJOWEJ

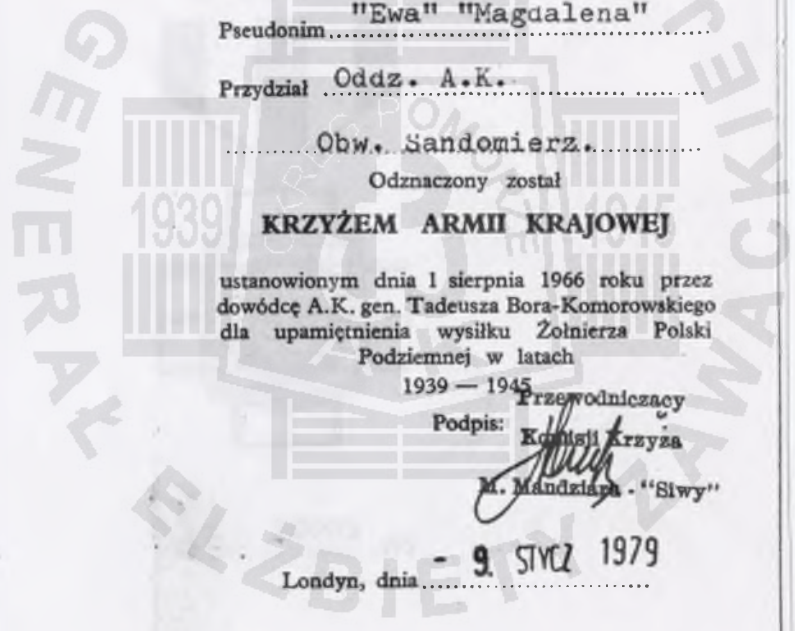
ustanowionym dnia 1 sierpnia 1966 roku przez
dowódcę A.K. gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego
dla upamiętnienia wysiłku Żołnierza Polski
Podziemnej w latach

1939 — 1945

Przewodniczący
Podpis: *[Signature]* Krzyża

M. Mandziara - "Siwy"

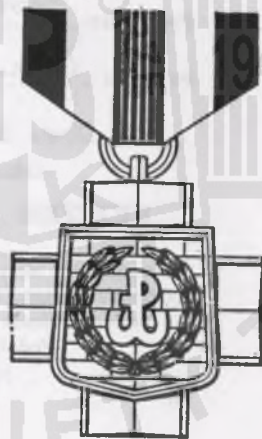
Londyn, dnia - 9 STYCZ 1979

512-8

**LEGITYMACJA
KRZYŻA ARMII KRAJOWEJ**

Nr. 20002

512-9

Nazwisko PFEIFFER

Imię Teresa

Pseudonim "Ewa" "Magdalena"

Przydział Oddz. A.K.

Obw. Sandomierz

Odnaczony został

KRZYŻEM ARMII KRAJOWEJ

ustanowionym dnia 1 sierpnia 1966 roku przez dowódcę A.K. gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego dla upamiętnienia wysiłku Żołnierza Polski Podziemnej w latach

1939 — 1945

Przewodniczący

Podpis: Komisji Krzyża

M. Mandziara - "Słwy"

- 9 STYCZ 1979
Londyn, dnia

512-10
151

LEGITYMACJA NR

Teresa

Imię

Gyurkovich

Nazwisko

"Ewa"

Pseudonim

Przydział organizacyjny w latach wojny

Obwód Sandomierz

Wyżej wymieniony był żołnierzem Armii Krajowej na terenie Okręgu Radomsko-Kieleckiego i jest uprawniony do noszenia Odznaki Okręgu

Gonimoloty

WOJCIECH BORZOBÓHATY

b. Szef Sztabu Okręgu

"Wojan"

ppłk. dypl.

ODZNAKA

żołnierzy Armii Krajowej b. Okręgu Radomsko-Kieleckiego w skład którego wchodziły:

SZTAB OKRĘGU

Inspektoraty:

Radomski, Starachowicki, Sandomierski, Kielecki, Częstochowski.

Obwody:

Radomski, Kozienicki, Iżicki, Konecki, Sandomierski, Opatowski, Kielecki, Buskowski, Jędrzejowski, Włoszczowski, Częstochowski, Radomszczański.

Oddziały partyzanckie w:

obwodach i inspektoratach oraz „Zgrupowanie Partyzanckie Pomury”

Korpus Kielecki:

2 Dywizja Piechoty Legionów z pułkami:

2 ppłeg., 3 ppłeg., 4 ppłeg.

7 Dywizja Piechoty z pułkami:

27 pp. i 74 pp.

72 pp.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

LEGITYMACJA Nr 35981

Stopień, imię, nazwisko Szer.

PFEIFFER Teresa

P.S.: "Ewa-Mo..."

Oddział

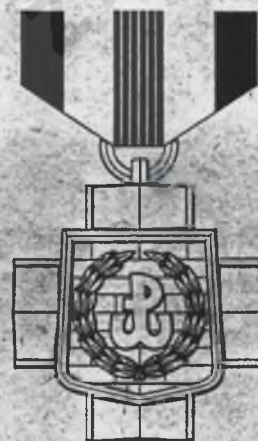
Odnaczone został **BRAZOWYM KRZYŻEM ZASŁUGI Z MIECZAMI**

Podstawa: **Da. P.S.P. Nr 3-215-2-49.**

Londyn, dnia 30. grudnia 1949 r.

[Signature]

**LEGITYMACJA
KRZYŻA ARMII KRAJOWEJ**

Nr. 9915...

**ZASWIADCZENIE
Nr DK-9230/W**

WARSZAWA

dnia 20.06. 1972.

Zaświadcza się, że
Obywatel

PFEIFFER Teresa
(nazwisko i imię)

c. Indomiła
(imię ojca)

za udział
w walkach z hitlerowskim okupantem
w latach 1939-1945
został przez kompetentne władze
odznaczony

odznaczony

BRAZOWYM KRZYŻEM ZASŁUGI

Z MIECZAMI

SZEF DEPARTAMENTU KADR MON

[Signature]

IV Korespondencja

- korespondencja z FAPAK, ul. G, s. 9, lata 1997-2000

Wpłynęło dnia 9. VII. 1997

Ldz. 1135 / NSK / 97

7. VII. 97 r

14-1

Wierzę, że nie poradzę nic ciekawszego.
Jeżeli to nie pomyślisz, to proszę bardzo.
Jeżeli nie, to proszę nie odzywać się, tylko
zmiarkować.

Podmauriam i zyczą
dobrej pracy.

Lenora Gylukhorich.

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 271-86
87-100 TORUŃ

kopia

Toruń 11.VII.1997r.

Łob. 1179/WSK/97

Pani Teresa Gyurkovich
27-600 Sandomierz, ul. Słowackiego 11/17

Szanowna Pani !

Bardzo dziękujemy za przysłanie do naszego Archiwum relacji z Pani służby wojennej. Założyliśmy Pani teczkę osobową nr 602/WSK.

Liczymy, że zachęci Pani do napisania podobnych relacji swoje znajome, które tak jak Pani działały w AK.

z wyrazami szacunku

K. Minczykowska
Katarzyna Minczykowska

Dokumentalistka Archiwum WSK

14-3

FUNDACJA

ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

BIURO FUNDACJI * 87-100 TORUŃ * UL. PIEKARY 49 * TELEFON 271-85
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU NR 358606-4675-132-3

Informacja o kolejnych tomach

“Biblioteki Fundacji Archiwum Pomorskie Armii Krajowej”

Fundacja Archiwum Pomorskie Armii Krajowej przykłada wielką wagę do działalności wydawniczej, jako jednego z podstawowych działań jej statutowego funkcjonowania.

Wydawnictwa Fundacji ukazują się w ramach Biblioteki Fundacji "Archiwum Pomorskie Armii Krajowej". Dotychczas zostały opublikowane następujące pozycje:

- Tom I - Walka podziemna na Pomorzu w latach 1939-1945, cz. I materiałów sesyjnych, pod red. J. Szilinga, (nakład wyczerpany). Toruń 1990, 438 s.
- Tom II - Okręg Pomorze Armii Krajowej w dokumentach 1939-1945, wyd. B. Chrzanowski, A. Gąsiorowski, J. Sziling. Toruń 1991, 175 s.
- Tom III - Zawacka E., Szkice z dziejów Wojskowej Służby Kobiet. Toruń 1992, s. 413
- Tom IV - Armia Krajowa na Pomorzu, cz. II serii materiałów sesyjnych, pod red. E. Za-wackiej i M. Wojciechowskiego. Toruń 1993, 348 s.
- Tom V - Słownik Biograficzny Konspiracji Pomorskiej, cz. 1, pod red. E. Zawackiej i H. Maciejewskiej-Marcinkowskiej. Toruń 1994, 265 s.
- Tom VI - Pomorskie organizacje konspiracyjne (poza AK) 1939-1945, cz. III serii materiałów sesyjnych, pod red. S. Salmonowicza i J. Szilinga. Toruń 1994, s.

W przygotowaniu:

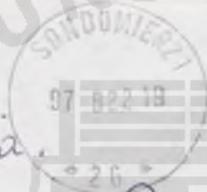
- Tom VII - Powojenne losy konspiracji na Pomorzu, część IV materiałów sesyjnych, pod red. R. Kozłowskiego. Toruń 1995
- Tom VIII - Słownik Biograficzny Konspiracji Pomorskiej, część 2 serii słownikowej. Toruń 1995
- Tom IX - Poezje wojenne i więzienne, pod red. Barbary Otwinowskiej i Elżbiety Zawackiej. Toruń 1995

Wydawnictwa powyższe są do nabycia za zaliczeniem pocztowym w Biurze Fundacji, 87-100 Toruń, ul. Piekary 49.

Fundacja publikuje poza tym kwartalnik "Biuletyn Fundacji", wychodzący od 1988 r. (wówczas pod firmą Klubu Historycznego) w Toruniu. W 1994 roku ukazały się numery od 1(22)/94 do 4 (24)/94.

14-4

POLSKA 60 GR

Fundacja.

Archiwum Pomorskiej Armii Krajowej

87-100 Toruń

ul. W. Gąsiora 2

FUNDACJA
GENERALNA
ELŻBIETY ZAWACKIEJ

21 VIII 97 r.
Sromowa Paul plynęło dnia 25.08.97
L.dz. 12891 WSK/97
Z odpowiedzi na pismo z
lipca uzupełniłem Nazwisko
po pierwszym mezu Zahroewska.
Po drugim Pfeiffer. Po
nowości, jak już pisałem,
pawł do nazwiska
premijskiego Gjurhorich
Nr. mojej kasy osobowej
602/WSK.

Z wyrazami szacunku
A. Gjurhorich

Pismo z lipca Lds 1979/
WSK/97

znajduje się w kase
korespondencji WSK

Teresa Gyrkhorick
97-600 Sandomierz

14-5

FUNDACJA ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY II ODDZIAŁ W TORUNIU NR 10901506-4675-128-00-0

Toruń 02.02.2000

l.dz.0246/WSK/2000

Pani Teresa Gyurkovich

27-600 Sandomierz

Szanowna Pani!

Jestem dokumentalistką Wojskowej Służby Kobiet odpowiedzialną za kontakt z województwem świętokrzyskim w Fundacji Archiwum Pomorskie Armii Krajowej w Toruniu.

W naszym Archiwum znajduje się Paniteczka osobowa nr 602/WSK. Ośmielam się prosić Panią o pomoc w uzyskaniu kontaktów z Kombatantkami z województwa świętokrzyskiego. Proszę o przysłanie do naszego Archiwum ich adresów. Będę Pani za to ogromnie wdzięczna.

Przesyłam Pani informacje na temat Fundacji Archiwum Pomorskie Armii Krajowej w Toruniu. Serdecznie Panią pozdrawiam, życzę dużo zdrowia. Oczekuję z niecierpliwością na Pani odpowiedź.

Z wyrazami szacunku

Secler
Patrycja Secler

Dokumentalistka WSK odpowiedzialna za województwo świętokrzyskie

Szanowno Pani. Du. 12. II 2000

Biuro Fundacji Archiwum Pomorskiej Armii Krajowej

W odpowiedzi na pismo Ldz. 0246/WSK/2000 z dnia 2. II 2000
moja teska osobowa nr. 602/WSK.

Podaję pięć adresów, ale myślę, że z okazji tych
hołbit ma Pani kontakt, więc nie ma u siebie jej
przyjść, a miwniesz mi nowego.

1. Maria Piwka „Gurardowska”
27.600 Sandomień
2. Maria Pudziniska 27.600 Sandomień
3. Maria Cybulska 27.600 Sandomień
4. Janina Pietrusiniska Lesniak 27.600 Sandomień
5. Dama Mojewska Łopuszajska
Hłoków

Od lat mieszka w Hłokowie, ale na terenie
Sandomienia była w HK.

Dziękuję za zyczenia, zdrowia, prosperity
miwniesz dla Pani

Z wyrazami szacunku

Teresa Cyganowska

14-8

D. Pani

Patrycja Secler

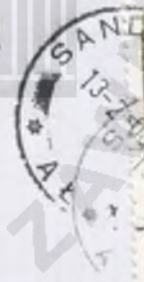
Fundacja Archiwum Gornowskie A.K.

Biuro Fundacji

ul. Wielkie Garbary 2

87-100 Gornow

Wpłynęło dnia 18.09
Licz. 597/24GR. / 1000

FUNDACJA
ENERGIA
AK
ZBIETY

Teresa Gyrhonicz
27.600 Sandomierz

IV-9

5) Fotografie

ŁĄCZNICZY P.K. SANDOMIERZ
 ADAM GYURKOVICH, TERESA GYURKOVICH, "EWA"
 MARIA CYBULSKA

TERESA GYURKOVICH
 "EWA"

MAKOWSKI
 WŁADYSŁAW
 "PANKRACY"

ZOFIA
 GYURKOVICH
 "WARTA"
 KANCELARIA. A.K.

ŁĄCZNICZY P.K. SANDOMIERZ
ADAM GYURKOVICH, TERESA GYURKOVICH „EWA”
MARIA CYBULSKA

TERESA GYURKOVICH
"EWA"

MAKOWSKI
WŁADYSŁAW
"PANKRACY"

ZOFIA
GYURKOVICH
"WARTA"

KANCELARIA . A K.

GYURKOVICH TERESA

602/wsk

Firma Handlowo - Usługowa
„DIADA”
86-200 Chełmno-Grubno
Tel. 86 - 28 - 48